

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**

SO-III.431.6.2022

Olsztyn, 29 sierpnia 2022r.

**Pan
Piotr Rakoczy
Wójt Gminy Janowiec Kościelny**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę problemową przeprowadzono w Urzędzie Gminy w Janowcu Kościelnym (NIP 7450005521, REGON 000532808) z siedzibą 13-111 Janowiec Kościelny 62, w którym mieści się Urząd Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli kierownikiem jednostki kontrolowanej był Wójt Gminy Janowiec Kościelny, Pan Piotr Rakoczy, który sprawuje tę funkcję od 21 listopada 2018 r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Beata Mamińska-Pietrzak – p.o. kierownika Oddziału Spraw Obywatelskich, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 14/2021 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.293.2022 z 26 kwietnia 2022 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego;
- 2) Maciej Jurzyński – starszy inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, posługujący się legitymacją służbową nr 3/2020 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-V.0030.294.2022 z 26 kwietnia 2022 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Kontrolę rozpoczęto 4 maja 2022 r., a zakończono 7 czerwca 2022 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod nr 6/2022.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk za okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.

Kontrolę problemową przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 135 ze zm.) w związku z art. 6 ust. 1 oraz art.11 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 709) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1988). Kontrola została przeprowadzona w trybie zdalnym, zgodnie z procedurą określoną w zarządzeniu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr 145 z 8 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury kontroli zdalnej. Ustalenia kontrolne zostały oparte na przekazanej przez jednostkę kontrolowaną za pośrednictwem platformy ePUAP uwierzytelnionej elektronicznie dokumentacji oraz weryfikacji danych w rejestrze stanu cywilnego (BUSC).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

1. Organizacja Urzędu Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym

Zgodnie z obowiązującym w okresie objętym kontrolą Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Gminy Janowiec Kościelny, ustanowionym Zarządzeniem Wójta Gminy Janowiec Kościelny Nr 83/2018 z dnia 24 sierpnia 2018 r. (ze zmianami) nadzór nad Urzędem Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym sprawuje sekretarz (§ 22 ust.3 ww. regulaminu urzędu)

Z ustaleń kontroli wynika, że zadania w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk realizuje Pani Ewelina Mierzejewska, pełniąca funkcję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym od 2 listopada 2015 r. (od 24 października 2012 r. pełniła funkcję Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym). Pani Ewelina Mierzejewska posiada odpowiednie wykształcenie i staż pracy w administracji publicznej określone w art. 8 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (dalej jako Prasc). W okresie objętym kontrolą na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym zatrudniona była Pani Monika Ławicka (od 2 listopada 2015 r.), która również spełniała wymogi ustawowe, co do zatrudnienia, określone w powyższym przepisie.

Z zakresów czynności ww. pracowników wynika, iż podczas nieobecności Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym, Pani Eweliny Mierzejewskiej, zadania wykonuje Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym, Pani Monika Ławicka.

Warunki lokalowe Urzędu Stanu Cywilnego – pomieszczenia Urzędu Stanu Cywilnego znajdują się na piętrze budynku Urzędu Gminy w Janowcu Kościelnym. W skład lokalu wchodzi: pokój obsługi klienta oraz archiwum. Na korytarzu przed wejściem do pomieszczeń znajduje się sprzęt gaśniczy. Pomieszczenie, w którym przechowywane są księgi i akta zbiorowe wyposażone jest w higrometr i termometr. Budynek objęty jest systemem alarmowym, tj. sygnalizowania napadu i włamania oraz wykrywania dymu. Z fotografii załączonych do dokumentacji kontrolnej wynika, że śluby udzielne są w gabinecie wójta, ale pomieszczenie to umożliwia zawarcie związku małżeńskiego w formie uroczystej. Klienci przyjmowani są pojedynczo w pokoju pracy kierownika urzędu stanu cywilnego.

Księgi stanu cywilnego – stan techniczny dobry. Wszystkie księgi oprawione są w twarde oprawy i ustawione w zamykanych szafach w archiwum USC. W USC w Janowcu Kościelnym przechowywane są księgi stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) od 1918 r. (księgi łączone) do 2015 r. Ostatnie przekazanie ksiąg do Archiwum Państwowego w Olsztynie odbyło się 29 listopada 2018 – przekazano 2 księgi łączone z 1917 r. urodzeń, małżeństw i zgonów z parafii w Janowcu Kościelnym oraz parafii Grzebsk.

Akta zbiorowe do aktów stanu cywilnego przechowywane są w segregatorach. Segregatory nie są przepełnione, co umożliwia wpinanie wpływających dokumentów na bieżąco, bez groźby zniszczenia dokumentów. Dokumenty w aktach zbiorowych prowadzonych do aktów stanu cywilnego, które nie były gromadzone jako dokumenty elektroniczne zostały oznaczone numerem aktu, jednak bez daty sporządzenia, co stanowi naruszenie § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1351). Stwierdzone uchybienie nie miało jednak wpływu na prawidłową realizację zadań z zakresu rejestracji stanu cywilnego.

2. Rejestracja stanu cywilnego.

A. Urodzenia

W okresie objętym kontrolą sporządzono 1 akt urodzenia w trybie szczególnym, który objęto badaniem kontrolnym.

Akt został sporządzony na podstawie art. 104 Prasc. Zgodnie z tym przepisem do rejestru

stanu cywilnego przeniesiono w drodze transkrypcji zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem urodzenia i jego rejestracji za granicą. Rejestracja ww. czynności dokonana była na podstawie angielskiego aktu oraz jego tłumaczenia przez tłumacza przysięgłego na język polski. Dokumentacja stanowiąca podstawę wpisania aktu do rejestru stanu cywilnego włączona została do akt zbiorowych. W akcie, w „Adnotacjach” prawidłowo wpisano informację o podstawie wpisania aktu.

Przy transkrypcji aktu Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym dokonał na wniosek sprostowania i uzupełnienia danych w tym akcie na podstawie innych aktów. W aktach znajduje się potwierdzenie odbioru odpisu zupełnego aktu po dokonanej czynności.

Wskazać również należy jednostce kontrolowanej, że oświadczenie wnioskodawcy przy transkrypcji aktu powinno dotyczyć braku wpisania zagranicznego aktu do polskiego rejestru stanu cywilnego, a nie do polskich ksiąg stanu cywilnego.

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym nie przyjęto żadnego oświadczenia o uznaniu ojcostwa, o nadaniu dziecku, którego ojcem nie jest mąż matki, nazwiska jakie nosiłyby ich wspólne dzieci po złożeniu oświadczenia w trybie art. 88 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz. U. z. 2020 r., poz. 1359) (dalej jako k.r.o.) oraz o zmianie nadanego dziecku imienia w ciągu sześciu miesięcy od sporządzenia aktu.

B. Małżeństwa

W analizowanym okresie sporządzono 11 aktów małżeństw, z czego kontroli poddano 8 aktów. Ustalono, że w przypadku 2 małżeństw zawartych przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w Janowcu Kościelnym akty małżeństwa sporządzono na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. Oświadczenia zostały przyjęte w sposób określony w art. 1 § 1 k.r.o. Kierownik USC w Janowcu Kościelnym przyjął oświadczenia w sposób prawidłowy, tak jak zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa. W jednej z badanych spraw nupturienci wystąpili o wydanie zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem miesiąca od dnia, kiedy złożyli Kierownikowi USC zapewnienie.

Pozostałe 6 aktów małżeństw zostało sporządzonych na podstawie zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Na zaświadczeniach potwierdzana była, co do zasady, data

dostarczenia przez duchownego dokumentu, który jest podstawą do sporządzenia aktu małżeństwa (brak potwierdzenia tej daty w jednym przypadku).

W dwóch przypadkach (akty 2811012/00/AM/2021/566067, 2811012/00/AM/2021/544624) Kierownik USC w Janowcu Kościelnym przy aktach nie zamieścił przypisków informujących o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tych samych osób (uchybienie). W związku z tym kierownik jednostki kontrolowanej wskazał, że „z uwagi na równoczesną obsługę interesantów w zakresie dowodów osobistych oraz ewidencji ludności, która wprowadza zakłócenia w pracy USC, przypiski nie zostały jak zazwyczaj dodane bezpośrednio po sporządzeniu aktu”. Jednocześnie ustalono, że w trakcie kontroli brakujące przypiski zostały dodane.

W badanym okresie Kierownik USC w Janowcu Kościelnym nie przyjął żadnego oświadczenia na podstawie art. 59 k.r.o., o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa.

C. Zgony

W okresie objętym kontrolą sporządzono 21 aktów zgonu, z czego badaniem objęto 12 aktów. Ustalono, że wszystkie akty zgonu zostały sporządzone w trybie zwykłej rejestracji. Poddane weryfikacji akty zostały sporządzone prawidłowo, w terminie określonym w art. 92 ust. 1 Prasc, na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu, dokonanego przez osobę uprawnioną do pochówku na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

W toku kontroli stwierdzono błąd pisarki w nazwisku osoby, która zgłosiła zgon, dla którego sporządzono akt nr 2811012/00/AZ/2021/855093 (nieprawidłowość). Błąd został popełniony w protokole zgłoszenia zgonu, a następnie przeniesiony do aktu. Przyczyną powstania nieprawidłowości było niedopatrzenie Kierownika USC. Skutkiem powstania nieprawidłowości jest konieczność sprostowania tego aktu.

Dodatkowo stwierdzono, że przy trzech aktach (2811012/00/AZ/2021/453604, 2811012/00/AZ/2021/393028, 2811012/00/AZ/2021/195680) nie zamieszczono przypisków o poprzednich aktach osób, których akty dotyczyły, a przy jednym akcie (2811012/00/AZ/2021/243375) nie zamieszczono przypisku o akcie małżeństwa osoby zmarłej (uchybienie). W trakcie kontroli brakujące przypiski zostały dodane.

3. Zmiany w aktach stanu cywilnego.

W okresie objętym kontrolą Kierownik USC w Janowcu Kościelnym dokonał łącznie 10 czynności materialno-technicznych nieskutkujących sporządzeniem aktu stanu cywilnego oraz 5 czynności unieważnienia aktu i unieważnienia wzmianki w akcie. W kontrolowanej jednostce nie ewidencjonowane były sprawy wynikające z art. 39a oraz art. 127a Prasc (unieważnienie aktu) oraz wynikające z art. 41 Prasc (unieważnienie wzmianki), dlatego skontrolowano wyłącznie te sprawy które zostały wyszukane przez Kierownika USC przed rozpoczęciem kontroli. Należy jednak zwrócić uwagę, że sprawy dotyczące unieważnienia aktów stanu cywilnego i unieważnienia wzmianki powinny być również ewidencjonowane w teczce aktowej o sygn. 5352.

Badaniem objęto 7 wybranych czynności:

- sprostowanie aktu stanu cywilnego na podstawie art. 35 Prasc – 3 sprawy;
- uzupełnienie aktu na podstawie art. 37 Prasc – 2 sprawy;
- unieważnienie aktu na podstawie art. 127a Prasc – 1 sprawa;
- unieważnienie wzmianki dodatkowej w akcie na podstawie art. 41 Prasc.

Z badanej próby wynika, iż zmiany w aktach stanu cywilnego (sprostowania, uzupełnienia) dokonywane były co do zasady prawidłowo i we wszystkich zbadanych sprawach do aktów zostały dołączone stosowne wzmianki dodatkowe. Podstawę sprostowania lub uzupełnienia aktów stanowiły inne wcześniejsze akty stanu cywilnego.

Stwierdzono jednak, że w sprawie USC.5352.1.2021 dokonano sprostowania aktu urodzenia dziecka przy transkrypcji, na podstawie aktów urodzenia rodziców. Sprostowano miejsce urodzenia rodziców z „Polska” (nieprawidłowość) na właściwe miejscowości w kraju. Miejsce zdarzenia zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego to konkretna miejscowość, wobec czego nie było właściwe wpisywanie kraju urodzenia rodziców w tej rubryce. W tej sytuacji Kierownik USC w Janowcu Kościelnym powinien pominąć zapis w dokumencie zagranicznym, a następnie uzupełnić akt urodzenia o faktyczne miejsca urodzenia rodziców. Przyczyną powstania nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja transkrybowanego dokumentu przez Kierownika USC w Janowcu Kościelnym. Skutkiem powstania nieprawidłowości była konieczność zawnioskowania przez stronę o sprostowanie aktu i uiszczenie za tę czynność opłaty skarbowej.

Stwierdzono również, iż Kierownik USC w Janowcu Kościelnym unieważniając na podstawie art. 127a Prasc akt nr 2811012/00/AM/1972/436823 nie sporządził do akt notatki o zauważonym błędzie oraz o okolicznościach jego ustalenia (uchybiecie). Dopiero z wyjaśnień kierownika jednostki wynika, iż pierwotnie akt był zmigrowany przez osobę zastępującą. Po weryfikacji aktu przez Kierownika USC stwierdził on błąd pisarski. Z tego względu akt został unieważniony i ponownie zmigrowany z właściwymi danymi. Wyjaśniono również, że ze względu na to, że nie były wydawane odpisy z aktu unieważnionego, to nie było konieczności powiadamiania kogokolwiek o unieważnieniu aktu.

Ponadto ustalono, że nieprawidłowo unieważniono wzmiankę w akcie małżeństwa nr 2811012/00/AM/1995/132426. Mianowicie unieważniono wzmiankę o rozwodzie, w której podano datę prawomocności orzeczenia niezgodną ze stanem faktycznym. Błąd wynikał z treści dokumentu przesłanego przez sąd orzekający w sprawie rozwodowej. Zatem nie zaistniały przesłanki z art. 41 Prasc i przepis ten nie miał zastosowania w sprawie, zaś Kierownik USC nie był uprawniony do unieważnienia wzmianki (nieprawidłowość). Przyczyną powstania nieprawidłowości była błędna interpretacja art. 41 Prasc. Osobą odpowiedzialną za jej powstanie był Kierownik USC. Skutkiem nieprawidłowości było działanie Kierownika USC poza swoimi ustawowymi kompetencjami. Jednak ze względu na zamieszczenie wzmianek i doprowadzenie zapisów w akcie do zgodnych ze stanem faktycznym, brak jest podstaw, aby wystąpić do sądu powszechnego o unieważnienie wzmianek w trybie, art. 39 ust. 1 Prasc.

4. Wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego oraz zaświadczeń w zakresie rejestracji stanu cywilnego.

W trakcie kontroli sprawdzono 20 z 232 wniosków o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego, tj. 8,6 % wszystkich spraw zrealizowanych w o okresie objętym badaniem.

W 12 sprawach wydanie odpisu nastąpiło za pobraniem opłaty skarbowej, a w 7 sprawach nieodpłatnie. Jedna sprawa została przekazana według właściwości do innego Urzędu. Odpisy zostały wydane osobom uprawnionym, na podstawie pisemnego wniosku, na którym wnioskodawca wskazywał podstawę i cel wydania odpisu oraz kwitował odbiór odpisu (w trzech przypadkach bez wskazania daty, lecz nie miało to wpływu na prawidłowość realizacji zadania).

W jednym przypadku (sprawa nr USC.5362.20.2021) wniosek wpłynął do Urzędu elektronicznie. Wnioskodawca mieszkający w Orzyszu wniósł o wydanie odpisu sporządzonego w USC w Orzyszu. Jednak swój wniosek skierował do Urzędu Stanu Cywilnego

w Janowcu Kościelnym. Kierownik USC w Janowcu Kościelnym zasugerował się miejscem sporządzenia aktu oraz zamieszkaniem wnioskodawcy w Orzyszu i przekazał wniosek o wydanie odpisu na podstawie art. 65 Kodeksu postępowania administracyjnego do USC w Orzyszu (nieprawidłowość), a powinien sam zrealizować wniosek bowiem wnioskodawca ma prawo zwrócić się o wydanie odpisu do wybranego przez siebie urzędu. Ponadto samo przekazanie wniosku nastąpiło dopiero po 13 dniach, co oznacza, iż wnioskodawca otrzymał odpis zapewne dopiero po około 14 dniach. Przyczyną powstania nieprawidłowości była niewłaściwa interpretacja wniosku klienta oraz niedopatrzenie Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego. Skutkiem zaistniałej nieprawidłowości było otrzymanie żądanego odpisu przez wnioskodawcę po terminie.

Ponadto w 3 sprawach (USC.5362.60.2021, USC.5362.70.2021, USC.5362.220.2021) stwierdzono, że odpisy aktów zostały wydane na wniosek bezpośrednio po zarejestrowaniu zdarzenia (nieprawidłowość). Czynność ta nie wymagała uprzedniego złożenia przez osobą zgłaszającą zdarzenie złożenia wniosku, gdyż wydanie odpisów powinno w tych przypadkach nastąpić z urzędu. Przyczyną nieprawidłowości było chęć ułatwienia sposobu ewidencjonowania druków przez jednostkę kontrolowaną. Skutkiem powstałej nieprawidłowości było obligowanie klientów do dokonania dodatkowej czynności, tj. złożenia wniosków w sytuacji, gdy odpis aktu powinien być wydany z urzędu.

W pozostałym zakresie nie wniesiono uwag.

5. Przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 i 2 Prawo przeniesienie aktu stanu cywilnego sporządzonego w księdze stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego (BUSC) polega na zamieszczeniu w rejestrze treści aktu z chwili jego sporządzenia w zakresie wymaganym w niniejszej ustawie oraz wzmianek dodatkowych, przypisków i informacji zawartych w rubryce „uwagi”.

Analizie kontrolnej poddano 20 z 398 aktów przeniesionych do rejestru BUSC co stanowiło 5,02% wszystkich aktów zmigrowanych w okresie objętym kontrolą. Ustalono, że co do zasady, akty były przenoszone prawidłowo, uzupełniono dane pod aktem i wpisywano w księdze wzmiankę o przeniesieniu aktu do rejestru.

W jednym przypadku stwierdzono, że Kierownik USC omyłkowo naniósł wzmiankę o unieważnieniu aktu w drodze decyzji wojewody również do aktu sporządzonego w wersji papierowej pomimo, że akt był już zmigrowany do rejestru stanu cywilnego (uchybiecie). Było to sprzeczne z art. 124 ust. 5 Prawa o aktach stanu cywilnego, zgodnie z którym przeniesiony do rejestru stanu cywilnego akt, jest aktem stanu cywilnego w rozumieniu

Strona 8 z 12

przepisów ustawy. Wobec obowiązującej ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, takie działanie jest zbędne i świadczy o niewłaściwej interpretacji przepisów. Skutkiem uchybienia jest angażowanie się Kierownika USC w czynności, które wykonywał bez podstawy prawnej. Osobą odpowiedzialną za powstanie uchybienia jest kierownik USC.

W kolejnej sprawie Kierownik USC w Janowcu Kościelnym odmiennie przeniósł do rejestru stanu cywilnego akt, który zawierał błąd pisarski, tj. inny zapis dnia zdarzenia słownie i liczbami arabskimi. Akt został przeniesiony tak, jakby błędu w akcie dotychczasowym nie było, tj. zapis słowny i cyframi był tożsamy (nieprawidłowość). Działanie takie jest niezgodne z § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra spraw Wewnętrznych z 5 lutego 2015 r. w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego (Dz. U. poz. 1741 ze zm.). Przyczyną powstania nieprawidłowości była omyłka pisarska osoby przenoszącej akt do rejestru.

Ponadto w jednym z aktów kierownik USC wpisał do aktu w rejestrze stanu cywilnego stan cywilny kobiety, pomimo że dane te nie wynikały z aktu dotychczasowego ani z akt zbiorowych rejestracji (nieprawidłowość). Kierownik jednostki wyjaśnił: „W trakcie migracji sprawdzono akta zbiorowe aktu, z uwagi na ich niekompletność, sprawdzono akt urodzenia kobiety, który znajduje się w tut. USC. Z aktu urodzenia wynikało, że Pani nie zmieniała stanu cywilnego, a jej nazwisko było tożsame z nazwiskiem ojca, dlatego też uzupełniono stan cywilny osoby „panna”. Podobnego domniemania nie zastosowano w stosunku do małżonka, ponieważ pomimo wskazanego w przypisku aktu urodzenia Pana, akt nie został odnaleziony w tut. USC”. Należy jednak wskazać, że w świetle art. 124 ust. 4 Prasc dokonując przeniesienia aktu do rejestru, kierownik USC może z urzędu uzupełnić jego treść w drodze czynności materialno-technicznej, w zakresie informacji niewymaganych w przepisach dotychczasowych, a wymaganych niniejszą ustawą, wyłącznie na podstawie dotychczasowych akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego, jeżeli informacje zawarte w tych aktach nie budzą wątpliwości. Dodać należy, że stanu cywilnego osoby w chwili zawarcia małżeństwa nie można domniemywać. Jeżeli nie wynika on z akt zbiorowych do migrowanego aktu małżeństwa, dane w tym zakresie nie powinny być zamieszczone w akcie w rejestrze.

Skutkiem ww. nieprawidłowości jest konieczność unieważnienia aktów i konieczność ponownego przeniesienia aktów z ksiąg do rejestru. Osobą odpowiedzialną jest pracownik dokonujący przeniesienia aktów.

6. Prowadzenie postępowań w sprawie zmiany imienia i nazwiska.

W okresie objętym kontrolą Kierownik USC w Janowcu Kościelnym wszczął i zakończył jedno postępowanie w sprawie zmiany nazwiska o sygn. USC.5355.1.2021. Ustalono, że wniosek o zmianę nie zawierał wskazania kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa, a wnioskodawca nie został wezwany do jego uzupełnienia w tym zakresie (nieprawidłowość). Kierownik jednostki wyjaśnił, że „z uwagi na łatwość ustalenia powyższych danych z urzędu odstąpiono od wzywania osoby o uzupełnienie wniosku o powyższe dane”. Należy jednak wskazać, że w świetle art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. b wskazanie kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa, jeżeli zmiana imienia lub nazwiska będzie dotyczyła tego aktu jest elementem obligatoryjnym wniosku. Jednocześnie biorąc pod uwagę możliwość ustalenia tych danych przez organ na podstawie posiadanych rejestrów, brak wskazanego elementu wniosku nie wywołał negatywnych skutków ani nie miał wpływu na wynik sprawy.

Niezależnie od powyższego postępowanie zostało przeprowadzone w sposób poprawny. Żądanie było uzasadnione, a kierownik USC przeprowadził czynności wyjaśniające mające na celu weryfikację okoliczności podanych we wniosku. Wydana decyzja, uwzględniająca w całości żądanie strony, zawierała wszystkie elementy obligatoryjne wymienione w art. 107 § 1 k.p.a., z wyjątkiem uzasadnienia faktycznego i prawnego, od którego odstąpiono na podstawie art. 107 § 4 k.p.a. Ponadto decyzja zawierała informację o rygorze natychmiastowej wykonalności ze wskazaniem daty tej wykonalności.

W pouczeniu, czy i w jakim trybie służy odwołanie od decyzji, wskazano m.in., że odwołanie można wnieść na piśmie lub w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Pouczenie nie uwzględniało nowego brzmienia zasady pisemności wyrażone w art. 14 k.p.a. obowiązującego od 05.10.2021 r. Decyzja została wydana dwa dni później. Uchybienie to nie wywołało skutków. Nadmienić należy, że pouczenia o prawie do zrzeczenia się odwołania w części informującej, iż „z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna”, nie zmodyfikowano i nie dostosowano do specyfiki kontrolowanej sprawy, w której występowała tylko jedna strona.

Decyzję przekazano kierownikowi USC, który sporządził akt małżeństwa wnioskodawcy, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego.

Do Projektu wystąpienia pokontrolnego z 24 czerwca 2022 r. znak SO-III.431.6.2022 (data wpływu do jednostki kontrolowanej – 24 czerwca 2022 r.) zostało wniesione w dniu 5 lipca 2022 r. przez kierownika jednostki kontrolowanej (pismo z 5 lipca 2022 r. znak USC.1713. 1.2022) zastrzeżenie dotyczące wpisywania w transkrybowanych do polskiego rejestru stanu cywilnego danych miejsca urodzenia rodziców „Polska” jako nieprawidłowość, które zostało oddalone w stanowisku do zastrzeżeń z 4 sierpnia 2022 r. znak SO-III.431.6.2022, przekazany kierownikowi jednostki kontrolowanej 4 sierpnia 2022 r.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Oznaczanie daty sporządzenia aktu na dokumentach stanowiących akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego.
2. Zmianę formularza wniosku o dokonanie transkrypcji aktu stanu cywilnego, tak aby zawierał informację, że akt nie był już wpisany do polskiego rejestru stanu cywilnego.
3. Dodawanie na bieżąco przypisków do aktów stanu cywilnego.
4. Sprostowanie aktu zgonu nr 2811012/00/AZ/2021/855093 w zakresie nazwiska osoby zgłaszającej zgon.
5. Wykazywanie większej rzetelności przy sporządzaniu aktów stanu cywilnego, tak aby unikać błędów pisarskich.
6. Niewpisywanie w transkrybowanych aktach stanu cywilnego w rubryce miejsce urodzenia kraju urodzenia, np. Polska, tylko po transkrypcji dokonywanie uzupełniania o prawidłowe dane w tym zakresie.
7. Sporządzanie notatek o okolicznościach ujawnienia błędów w aktach stanu cywilnego, które następnie zostały unieważnione na podstawie art. 127a Prasc.
8. Unieważnianie wzmianek dodatkowych wyłącznie w sytuacjach wskazanych w art. 41 ust. 1 Prasc.
9. Wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego zgodnie z właściwością rzeczową, tj. zgodnie z art. 44 ust. 5 Prasc wniosek o wydanie odpisu może być złożony do wybranego kierownika urzędu stanu cywilnego.
10. Niezwłoczne przekazywanie podań do organów właściwych.

11. Wydawanie odpisów aktów stanu cywilnego bezpośrednio po zarejestrowaniu zdarzenia z urzędu, a nie na wniosek osób zainteresowanych.
12. Nienanoszenie żadnych wzmianek do aktów stanu cywilnego sporządzonych w postaci papierowej poza wzmiankami o przeniesieniu aktu do rejestru.
13. Przenoszenie do rejestru stanu cywilnego aktów zgodnie z zapisami zawartymi w akcie sporządzonym w postaci papierowej.
14. Unieważnienie i ponowne przeniesienie do rejestru stanu cywilnego dwóch błędnie zmigrowanych aktów.
15. Realizowanie wyłącznie wniosków o zmianę imienia i nazwiska zawierających wszystkie wymagane ustawowo dane (art. 11 u.z.i.n.).
16. Dostosowanie pouczenia o sposobie wniesienia odwołania od decyzji wydawanej na podstawie u.z.i.n. do nowego brzmienia art. 14 k.p.a.

Proszę Pana Wójta o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARIŃSKO-MAZURSKI
Artur Henryk Chojecki